

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2019 г. населението на област Шумен е 172 262 души, което представлява 2.5% от населението на България и нарежда областта на 14-то място по брой на населението, непосредствено след Сливен (184 119 души) и преди Добрич (171 809 души). В сравнение с 2018 г. населението на областта намалява с 93 души.

Мъжете са 83 922 (48.7%), а жените - 88 340 (51.3%), или на 1 000 мъже се падат 1 053 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастовата група над 100 години и във възрастите до 59 години включително, с изключение на единични възрасти 6, 31, 32, 34, 46 и 57 години.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2019 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Шумен са 37 617, или 21.8% от населението на областта. В сравнение с 2018 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.4 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 25.3%, а на мъжете - 18.2%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Делът на лицата на 65 и повече навършени години в страната е 21.6%. В регионален аспект този дял е най-висок в областите Видин (29.9%), Габрово (29.1%) и Кюстендил (27.7%). Общо в двадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) - 17.7%, и Варна - 19.2%.

Общо за ЕС-28 относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 20.0%. Най-висок е този дял в Италия (22.8%), следвана от Гърция (22.0%), Португалия и Финландия (по 21.8%). Общо в девет страни, включително и България, делът на възрастното население е над 20.0%.

Към 31.12.2019 г. в област Шумен **децата до 15 години са 23 929, или 13.9% от общия брой на населението, с 0.1 процентни пункта по-малко** от 2018 година. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен - 18.5%, и Бургас - 15.6% от населението на областта. Общо в седемнадесет области този дял е под общия за страната (14.4%), като най-нисък е в областите Смолян - 11.5% и Габрово - 11.7%.

Делът на най-младото население в ЕС-28 в началото на 2019 г. е 15.5%, като най-нисък е в Италия (13.2%) и Германия (13.6%), а най-висок е в Ирландия (20.5%) и Франция (18.0%).

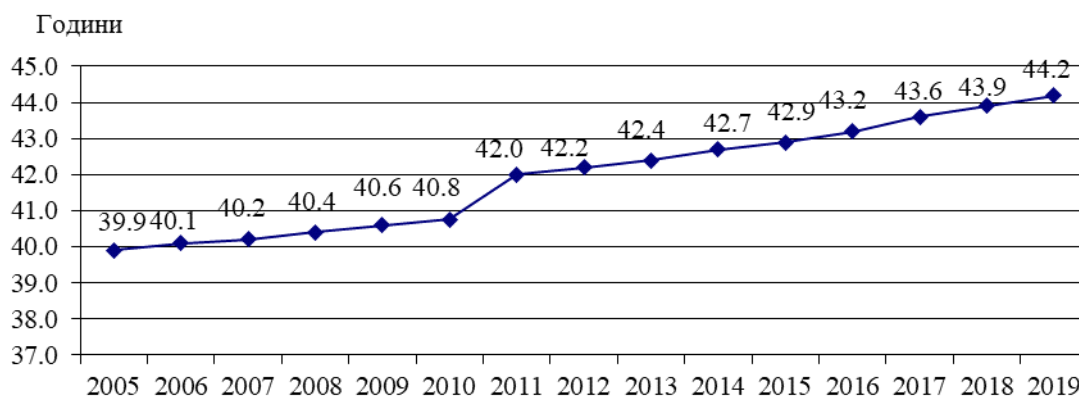
Към 31.12.2019 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ за област Шумен е 55.6%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2018 г. този коефициент е бил 54.7%.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

Във всички области на страната този показател е над 50.0% с изключение на София (столица) - 48.1%, като най-неблагоприятно е съотношението в областите Видин - 72.4%, Габрово - 68.8%, и Ловеч - 68.1%.

Застаряването на населението в област Шумен води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 39.9 години през 2005 г. нараства на 44.2 години в края на 2019 г., при 43.9 години средна възраст за страната. Процесът на застаряване на населението се проявява както в селата, така и в градовете, като в градовете на областта средната възраст на населението е 43.7 години, а в селата - 45.0 години.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени¹ при определянето на възрастовите граници за пенсиониране. През 2019 г. горните граници за трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2019 г. е 103 362 души, или 60.0% от цялото население на област Шумен, като мъжете са 54 468, а жените - 48 894. През 2019 г. броят на трудоспособното население намалява с 413 души, или с 0.4%, спрямо предходната година.

Към края на 2019 г. в над трудоспособна възраст са 43 310 души, или 25.1% (увеличение с 0.3 процентни пункта спрямо 2018 г.), а под трудоспособна възраст са 25 590, или 14.9% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2019 г. коефициентът на демографско заместване за област Шумен е 67.

¹ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

За страната това съотношение е 66, а за сравнение, през 2001 г. 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 124 млади хора.

Най-благоприятно е съотношението в областите Сливен - 88, Варна и София (столица) - по 74 лица. Най-нисък е този показател в областите Смолян - 42, Перник - 48, и Кърджали, където 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се заместват от 49 лица, влизащи в трудоспособна възраст.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.